

ERÚ nejspíš porušil dvě vlastní metodiky regulace, energetický zákon i legislativu EU

15.11.2023 - | Teplárenské sdružení ČR

Pravidlem fungování Energetického regulačního úřadu by měla být otevřená komunikace a transparentnost.

„Zákazníci v energetických odvětvích, kteří si mimochodem činnost Energetického regulačního úřadu platí, mají právo vědět, jak při stanovování regulovaných cen postupuje a zda skutečně hájí jejich oprávněné zájmy. Mrzí mě, že to na úřadu zatím nepochopili a moji veřejnou i písemnou výzvu k rozklíčování nárůstu regulovaných cen za přepravu a distribuci plynu ignorovali. Považuji to za závažné selhání,“ uvedl předseda výkonné rady Teplárenského sdružení ČR Mirek Topolánek.

Cena za rezervovanou pevnou přepravní kapacitu pro distributory plynu se v návrhu cenového rozhodnutí pro jednotlivé distributory plynu meziročně zvyšuje o 115 až 117 %, což celkově za všechny regionální distribuční soustavy představuje nárůst tržeb provozovatele přepravní soustavy o více než 2 miliardy Kč. Obdobně v případě ceny za rezervovanou pevnou přepravní kapacitu na dobu neurčitou pro zákazníky přímo připojené k přepravní soustavě dochází k meziročnímu nárůstu dokonce o 124 %. V případě ceny za služby distribuční soustavy představuje celkový meziroční nárůst plateb pro velkoodběratele plynu více než 40 %. Energetický regulační úřad k těmto bezprecedentním nárůstům neposkytl žádný komentář a nijak nevysvětlil, jak k nim dospěl. Předseda výkonné rady Teplárenského sdružení ČR se proto 6.11.2023 obrátil dopisem na předsedu Rady Stanislava Trávníčka se žádostí o vysvětlení, ale do vydání této tiskové zprávy se nedočkal žádné odpovědi. Termín pro připomínky k návrhu cenového rozhodnutí je 14. listopadu 2023.

„Čím méně informací nám úřad poskytl, tím důkladněji jsme se návrhem cenového rozhodnutí zabývali. Domníváme se, že v něm pravděpodobně porušil hned dvě své závazné metodiky regulace, energetický zákon a také přímo použitelné nařízení Evropské komise, a to v neprospěch zákazníků, jejichž oprávněné zájmy má chránit. V rámci veřejné konzultace jsme proto Energetickému regulačnímu úřadu zaslali připomínky a věřím, že je shledá jako důvodné a cenové rozhodnutí ještě upraví,“ řekl Mirek Topolánek.

Z přílohy č. 3 návrhu cenového rozhodnutí o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu vyplývá, že zákazníci v České republice by měli příští rok zaplatit 75,9 % nákladů provozovatele přepravní soustavy. V roce 2023 je přitom podíl zákazníků v České republice na celkových plánovaných výnosech z přepravních služeb 27 %, a 73 % plánovaných výnosů připadá na tranzit plynu.

„Vůbec nechápeme, jak mohl Energetický regulační úřad dospět k tak obrovskému navýšení podílu tuzemských zákazníků na nákladech přepravní soustavy. Provozovatel přepravní soustavy má podle jím zveřejňovaných údajů pro rok 2024 prodanou většinu kapacity na vstupním bodu Brandov a výstupním bodu Lanžhot na úrovni plně srovnatelné s rokem 2021. Pokud některý z obchodníků v rozporu se smlouvou o přepravě plynu neplatí za tranzitní kapacitu, kterou si v přepravní soustavě rezervoval, nemůže to být důvod požadovat její úhradu od zákazníků v České republice. Navýšením podílu tuzemských zákazníků na nákladech přepravní soustavy Energetický regulační úřad pravděpodobně porušil dvě vlastní metodiky regulace, energetický zákon i přímo použitelné nařízení Evropské komise,“ upozornil ředitel Teplárenského sdružení Martin Hájek.

Postup Energetického regulačního úřadu je v rozporu s platnými Zásadami cenové regulace pro

regulační období 2021-25 pro odvěti elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující. Energetický regulační úřad v nich nastavil dílčí alokační klíče pro jednotlivé části přepravní soustavy, které jsou využívány pro tranzit i vnitrostátní přepravu plynu. Na základě těchto dílčích alokačních klíčů nelze v žádném případě dospět k celkovému podílu tuzemských zákazníků na nákladech přepravní soustavy ve výši 75,9 %.

Podle § 19a odst. 1 energetického zákona postupuje Energetický regulační úřad při regulaci ceny související služby v plynárenství transparentním a předvídatelným způsobem v souladu s metodikou cenové regulace tak, aby regulované ceny pokrývaly ekonomicky oprávněné náklady na zajištění spolehlivého, bezpečného a efektivního výkonu licencované činnosti, dále odpisy a přiměřený zisk zajišťující návratnost realizovaných investic do zařízení sloužících k výkonu licencované činnosti a oprávněné náklady na zvyšování energetické účinnosti při výstavbě a provozu přenosové soustavy, přepravní soustavy, zásobníků plynu přímo připojených do přepravní soustavy a distribučních soustav. To neplatí v případě cen za mezinárodní přepravu plynu, pokud Energetický regulační úřad rozhodne o odlišném postupu tvorby těchto cen založeném na tržním způsobu.

Návrh cenového rozhodnutí je dále v rozporu s Rozhodnutím Energetického regulačního úřadu podle článku 27 odst. 4 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16 března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn, které bylo publikováno v Energetickém regulačním věstníku 27. května 2019. V tomto rozhodnutí, které je stále v platnosti, je uvedeno, že 19,2 % plynodůlů využívaných společně pro potřeby tranzitu a vnitrostátní přepravy plynu, je alokováno na zákazníky v České republice a zbytek připadá na tranzit. Vyšší riziko mezinárodní přepravy plynu bylo v rámci regulace zohledněno prostřednictvím rizikové přírážky k zisku z tranzitu plynu, při jejímž stanovení vycházel Energetický regulační úřad nejen z objemového rizika, ale i z kreditního rizika dominantního obchodníka rezervujícího dlouhodobé přepravní kapacity. Na konci května příštího roku uplyne pětiletá lhůta, kdy má Energetický regulační úřad toto své rozhodnutí přezkoumat a případně upravit s účinností od 1. ledna 2025. Je otázka, proč se úřad pouští do zásadních a zcela netransparentních změn metodiky regulace jen několik měsíců před tím, kdy má provést standardní konzultaci k nastavení metodiky regulace přepravy plynu v dalším pětiletém období od roku 2025.

Návrh cenového rozhodnutí je v rozporu i s článkem 7 písm. d) v kapitole I nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn. Nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech EU a metodika stanovení referenčních cen podle něj má zajistit, aby významné riziko spojené s nedostatečnou rezervací přepravní kapacity, které se vztahuje zejména k přepravě napříč vstupně-výstupním systémem, nebylo přenášeno na koncové zákazníky v rámci uvedeného vstupně-výstupního systému.

Příloha: Přípomínky Teplárenského sdružení ČR k Návrhu cenového rozhodnutí o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu účinného od 1. ledna 2024 uplatněné v rámci veřejného konzultačního procesu.

<https://tscr.cz/eru-nejspis-porusil-dve-vlastni-metodiky-regulace-energeticky-zakon-i-legislativu-eu>